

KUNSZENTMÁRTONI UJSÁG

TÁRSADALMI HETILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre 8 k., félévre 4 k., negyedévre 2 kor.
Megjelenik minden vasárnap. Hirdetéseket felvesz
a kiadóhivatal.

Felelős szerkesztő a háború tartamára:

MEZEY ISTVÁN
kántor.

SZERKESZTŐSÉG: Kőlcsey-utca 1197 sz.
Dr. Kovács József ügyvédi irodájában.

KIADÓHIVATAL: Wolf Dezső könyvnyomdája

Bolgár vörös kereszt támogatása.

Ember baráti szempontból nem produkál egyetlen intézmény sem olyan nemes dolgot, mint a vörös-kereszt egyesület.

Ide s tova két éve tart már a világháború, amelynek romboló pusztítása ezer és ezer számra adja, ontja a sebesülteket. A harctereken az ütközetek, támadások lezajlása után, legtöbbször az éj sötétjének védő szárnya alatt a szolgálatot teljesítő beteg ápoló katonák felkutatják a halál mezejét, féltő, szerető gonddal néznek meg minden elesett hőst s akiben az életnek csak parányi szikráját is sejtik, azt nem hagyják nyomorultán elveszni, azt elviszik a harctér mögött lévő tábori kórházba, ahol a szenvedő sebesültek az első segélyben részesülnek.

A tábori kórházak többet nem tehetnek, ők csak első segítyt nyújthatnak. Az egyes helyőrségeken lévő ka-

tonai kórházak pedig nem elegendők a sebesültek befogadására, ezért alakult meg majdnem minden nagyobb helyén az országnak a Vörös-kereszt egyesület helyi kisegítő kórháza, amelyeket mindenütt a társadalom tart fent, mert ez legszentebb kötelesség.

A hadviselő országokban az mindenütt így van. Mindenütt szeretettel ápolja, gondozza a társadalom azokat, akik a hazáért kaptak súlyos sebeket s ékiknek láztól égő ajka, enyhítésért eped.

Azonban a társadalom ezzel még nem fejezte be kötelességének teljesítését. Olyan világot élünk ma, amikor minduntalan áldozatot áldozatra kell halmozni, mindenkinek részt kell venni a világháborúban s akik életet nem áldozunk, adjuk szívünk szeretetének áldozatát, adjunk segítséget azoknak az egyesületeknek, amelyek önként vállalkoztak a sebesült hősök ápolására.

A bolgár vörös-kereszt támogatására alakult meg, Budapesten egy országos bizottság amely a fővárosban

szép eredménnyel működik, amely bizottság most a vidék támogatását is kéri.

Minden vármegyében megindult a mozgalom s a vármegyék részéről minden község felhiva lesz a csatlakozásra. Igazán nemes, szép dolog. Nem csak ember baráti szempont kötelez bennünket arra, hogy ezt az akciót sikerhez vezessük, de tartozunk ezzel kimutatni a velünk együtt küzdő bolgár testvér nemzethez való őszinte barátságunkat. A mi vitéz katonáink vállalva, együtt küzdenek a harctereken a bolgár katonákkal, érdekeink közösek, a szenvedésekben egyformán osztályosak vagyunk, nem szabad tehát a mi társadalmunknak elzárkózni akkor, amikor a vitéz testvér nemzet érettünk is vérző sebsültjei felsegítéséről van szó.

A mi községünkben is meg fog indulni a mozgalom a bolgár vörös-kereszt anyagi támogatása érdekében. A mi vörös-kereszt kórházunk fog jó példával előttünk járni, amennyiben a nemes célra való gyűjtést a kórház veze-

A zombori molnárék.

Irtá: Szentimrey Mártha.

Egyszer csak elfoga a nagy vágyakozás, s indulék hazafele. Gyalog jövök, sebesen vert a szívem, amint messziről átúte a ködön a bálványosi torony. Ahogy elhaladék itt, a zombori malonánál, utánam szól valaki.

— Te vagy Simon Mária? Megjöttél?

— Én volnék, András... de megemberedett, hallja! Otthon édes apám, nem tudja kelmed?

— Nincs otthon, deszkát árul.

— Deszkát árul? Merre van most sokadalom?

— Nem is sokadalomban, Mária, hanem a hegyoldalon... a temetőben. Ahogy fát dűtögettek ősszel az erdőn, egy fenyőszál agyoncsapá.

Elakadt a szavam.

— Hát a lányok, András?

— Biz azok elszéledének, alkalmasint szolgálnak. A mostohádnak új embere van már.

Ott állék az ut közepén, bokáig érő hóban, kaskával a karomon, hátamon batyuval. Hová legyek én már mostan?

Megint csak András szóla:

— Az én édes szülém is öt hete, hogy

eltemtem. Azóta nincs aki egy kis meleg ételt főzzön. Felmegy-e a temetőbe Mária?

— Felmegyek.

— Gondoltam. Akkor csak add be hozzám a táskádat, batyudát. Könnyebben megjáród... nehéz ut az ugysis.

Bévitte magához batyumat, kaskámat, öreg este vala, mikor bemenék értük. Péter a küszöbön várt.

— Hová leszel most, Mária?

— Azt csak a jó Isten tudja.

— Ne siess hát akkor, gyere melegedj meg egy kicsinyt.

Bementem, melengtettem kezemet a tűz felett, addig András szalonnát hozott a padlásról és szelt beőle. Hogy átmelegedtem, menni akarék, mert öreg sötét vala már. Felkötöttem a kendőmet.

— Az isten áldja meg András, adja fel a batyumat!

— Minek adnám, Mária. Jó helyen van a batyu... a gazdájuk is. Maradj. Főzz nekem, mossál rám. A ruhámra néztem. Merő lucok volt az alja a temető havától. A lábam is átfázott. Keményen fujt a Hargita felől a Nemere. Öreg sötét volt kinn. Visszaültem a tűz mellé egy kis székre. András szalonnát huzott a nyársra, megsütötte a parazson s a zsirját egy

darab kenyérré csöpögtette. Eltörte a karaját, egyik felét én ettem meg, a másikat ő. Osztt így maradtunk egy kenyéren.

— Ez eddig nagyon szép, Mária. A mesékben szoktak így összekerülni az emberek. Azért később a papot is megkereshették volna.

— Unszolom én eleget az embert, mióta csak a kis fiunk született. De csak azt hajtja, minek lótna-futna mindenféle irásokért, minek költségeskedne. Mire jó az esketés? Ugy se bolond, hogy bennünket elhagyjon.

— Nem voltam templomban öt év óta. Nem merek ki néznie a többi menyecskek maguk közül. A kis gyerek had áljon az apja nevében, így csak az én nevemre írták. Ne csufolnák, ha oskolás lesz, a többiek.

— No jó, Mária, beszélék én még ma a az embere fejével.

Mária örömteljes meglepetésben elkapta Sófálvi kezét, hogy megcsókolja. Az nem engedte.

— Hogyisne! Nem vagyok én még olyan öreg ember...

Intett, hogy ne kíséje ki, rágyujtott s megkereste a molnárt. Göbolyös András derék szál ember volt. Katonáskodására büszke s katonás szokásait megtartotta. Feszes glédában,

tősege vette kezébe. A kórház fog gyűjtést indítani a testvér kórházak javára, mert nagy a lakosságunk iránt táplált bizalma s annyira meg van győződve közönségünk áldozatkészségéről, hogy tudja, miszerint ez által nem fog kárt szenvedni, a mi kórházunk nem fog ezért hiányt érezni, sebesültjeink nem fognak nélkülözni, őket ezután is szerető gonddal fogja ellátni, táplálni közönségünk hazafias közönsége, de emellett szíve szeretetéből áldozni fog s ad anyagi segílyt a mellettünk harcoló festvér nemzet harcban sebesült katonái számára.

Ha hazafias áldozatról van szó, nálunk fölőleges a biztatás.

Szent meggyőződés él bennünk, hogy a nemes célra való gyűjtés befejezése után közönségünk be fogja bizonyítani azt, hogy lelkéből szereti azokat a sebesülteket is, akik irántunk táplált rokonszenvük és szeretetükért ontották vérüket.

Adja Isten, hogy ugy legyen.

Járdák tisztántartása.

A mostani örökké esős, sáros időkben azok, akiket hivataluk az utcák taposására kényserít — szomorúan tapasztalják, hogy nálunk a járdák tisztántartása ismeretlen fogalom a közönség előtt. Mint a fehér holló, oly ritka az a háztulajdonos aki letisztíttatja járdáját a sártól s így valósággal életveszedelem a sikos, csuszós járdákon való járás. Pedig oly kevés munka az egész, nem kell hozzá egyéb, mint egy kis tisztaság szeretet, no meg egy erős seprő. Csak hetenként egyetlen egyszer hozza meg azt a kevés kis áldozatot minden háztulajdonos, hogy lesöperti a járdáján levő ronda sarat,

higyjék el, egészen meg fog változni a község képe s a véletlenül ide tévedt vidéki ember azzal a boldog tudattal fog távozni, hogy nálunk a rendre, a tisztaságra sokat adnak.

A sokféle szabályrendelet között akad egy megyei szabályrendelet, amely utasítja a községek előljáróságait a járdák tisztántartásának szigorú ellenőrzésére.

Nálunk ez meg van. Előljáróságunk dobszóval, ezenkívül rendőrségünk külön-külön figyelmeztetéssel is utasította a háztulajdonosokat a járdák tisztántartására, de mindez a pusztába kiáltó szava lett. Pedig a nemtörődömség, a vétkes gondatlanság sok szerencsétlenségnek lett már, okozója. Mit szólna egyik-másik háztulajdonos, ha az ő háza előtt, az ő hibája miatt sáros, csuszos járdán elesve, valaki kezét, lábát törné s azután hivatkozva a szabályrendeletre kártérítési pert akasztana a nyakába?

A járda községi vagyon. Annak tisztán, jó karban tartása a lakosság kötelessége. A majdnem tizenkétezer lakost számláló nagyközönségünkben — sajnos — nagyon kevés utca dícselkedhetik még csak tűrhető járdával is s még azt a keveset sem tudjuk megbecsülni, megőrizni, tisztességes karbantartani.

Jó akaratulag figyelmeztetjük a háztulajdonosokat, tartsák rendben, tartsák tisztán a járdákat, mert a lehetetlen állapotot előljáróságunk nem fogja tovább tűrni. Szigoruan fog ragaszkodni a megyei szabályrendelet betartásához s a tisztasággal, közegészséggel hadi labon álló háztulajdonosokat a törvény szigorával fogja súlytani.

Adakozzunk a Vörös-kereszt kórháznak.

tiszteletteljes távolban állt minden nálánál nagyobb ur előtt. Lelógó hosszú bajusza s nyílt, becsületes kék szeme tüntek fel leginkább arcán.

Sófalvi hívta, hogy kísérje el egy darabon. Eleinte beszéltek mindenről, az időről, a munkásokról, a malomról míg a főmérnök óvatosan rátérhetett mondanivalójára.

— Nézze csak András, nem azért mondom, mintha bele akarnék avatkozni a dolgába, de javára válnék, ha biztosabb kereset után látna. A malma gyönyörű ugyan most, de télen kietlen tanya lehet, nem is valami sokat hoz, barákájának jövedelme pedig a vasutépítkezéssel megszűnik. Magának asszonya, gyereke van... csak jó a biztos kenyér.

Látja, most az új vonal mentén sok takaros őrház épül, beleköltözhetnek az egyikbe. Maga értelmes, katona viselt ember, — nem lenne vasuti ő?

— Nem várhatok ilyen nagy szerencsét, tekintetes uram. Pártfogó kellene ahhoz.

— Az már van, András. Őr lesz. De egyet kikötök: mire a kinevezés megjön, megesküszik az asszonyával.

András mozdulatlan arcán mosoly villant át,

— Haesak annyiból áll...

Sófalvi mérnök tovább sétált a napsütötte

uton. Elképzelte a kedves jelenetet, midőn András tudára adja az asszonyának, hogy megesküsznek. Jólleső, elégedett érzéssel szívta szivarját az uton. Mily könnyű is két ilyen egyszerű embert boldoggá tenni. Nem úgy mint a műveltség behatása alatt komplikálttá vált lelkeket. Nagyon tetszett magának a gondviselés szerepében. Hazatértekor azonnal íróasztalához ült s olysalakinek írt levelet András érdekében, akiről tudta, hogy módjában áll kívánságát feltétlenül teljesíteni.

Két hónap mulva átadták a pályát a forgalomnak s András csakugyan elfoglalta helyét a verebesi takaros őrházban. Sófalvi más vidékre ment, hogy a prüszkölő gőzparipa utját egyengesse. De az alföld egyhangú vidékén gyakran eszébe jutott az erdőzugás, a pompás vidék s olykor-olykor a zombori malom. Szép-e? Áll-e most? Lakói boldogok-e? Hiszen Máriának csak egy kívánsága volt, az is teljesült.

A következő nyáron hat heti szabadságot kért és kapott. Vágyódást érzett, hogy végigrepüljön a pályán, melyet tervezett, melyet annyira ismert, hogy midőn szemét behunyva dőlt hátra a fekete bőrülésen, akkor is egész pontosan megmondhatta a vonat zökkenéseinek ritmusából, hány méter hosszúságu sinekből

Előfizetési felhívás.

Egy év ismét lepergett. Egy évvel öregebbek lettünk. A Kunszentmártoni Ujság belépett a hetedik évfolyamába.

Hat esztendő van immár a Kunszentmártoni Ujság háta megeitt. Hat év óta szolgálja híven a közügyet, hat év óta értesíti minden héten, vasárnaponként, Kunszentmárton és a tiszai alsó járás közönségét a heti eseményekről, a járás társadalmi és gazdasági ügyeiről.

Az elmúlt hat év alatt a Kunszentmártoni Ujság mindenben teljesítette kötelességét. Éles szemmel figyelte az eseményeket és azokat híven adta le az olvasóknak. Minden társadalmi ügyről tárgyilagosan referált, ahol kellett ott felemelte szavát és a közönség érdekében mindig sikra szállott. Lapunk sohasem volt szószátyár, — sohasem feszegette az egyesek ügyeit, — mindig csak a közérdek lebegett szeme előtt. Elmondhatjuk tehát, hogy a Kunszentmártoni Ujság nem volt részrehajló, amit irt, azt meggyőződésből, a tisztia igazságnak megfelelően irta meg.

Hat év elmúlt ügyel-bajjal. Most jön a hetedik év. Hogy milyen lesz a ránk következő esztendő, nem tudhatjuk, de bizunk a Mindenhatóban, jobb lesz, mint az 1915-iki véres év.

A Kunszentmártoni Ujság nem ad új programot Marad a régi. Ezután is olyanok leszünk, mint voltunk eddig.

Aki nem sajnálja azt a csekély előfizetési díjat, az fizessen elő a Kunszentmártoni Ujságra, mert a közönség támogatása nélkül, ebben a drága időben, nem tudjuk lapunkat előállítani és nem lehetünk Kunszentmárton és a tiszai alsó járás ügyeinek és eseményeinek igazi szószólója.

Fizessen elő tehát mindenki a Kunszentmártoni Ujságra, ne sajnálja senki azt a pár koronát, mert lapunk megérdemli a közönség támogatását: mindig beváltotta azt, amit ígért.

A „Kunszentmártoni Ujság” szerkesztősége.

állanak a vágányok. Csikszeredáig készült, de elhatározta, hogy kiszáll Verebesen, megnézi pártfogoltjait s csak a néhány óra mulva induló gyorssal utazik tovább.

A száguldó vonat ablakából mint pillanatnyi víziót látta a zombori tündérmalmot. Este felé, sötét árnyak kusztak körülötte a völgyben, fekete volt az Olt, álltak a malom kerekei. Mintha nem is az a malom lett volna, mely reggeli világításban annyira gyönyörködte, hogy mintegy örökre lelkébe vésődött.

Verebesen kiszállt. András ott állt a peronon s piros zászlóval köszönt, integetett a tovább száguldó vonatnak. Sófalvi megdöbbsent, ahogy felismerte. Csak egy év — és mennyire megrokkant katonás alakja. Arcából is csak lelógó szőke bajusza maradt meg. Lesoványodott, kiálló arccsontjaira aszalódott a bőr, még szemei se voltak ugyanazok. Fénytelen, fáradt tekintet fogadta a barátságosan közeledő mérnököt. Tisztességtudóan, de az öröm legkisebb jele nélkül köszönt.

— Instállom a tekintetes urat, kerülne beljebb az őrházba. Azonnal követem, csak ezt az írást átadom az állomásfőnök urnak.

Sófalvi lassu, kényelmes sétalépésben érte el az őrházat s belépett. Nagyon meglepődött. Ez az össze-vissza hányt szoba semmiképp sem

Vörös kereszt kórházunkból.

1914. év szeptember hó 14-én alakult meg községünkben az Országos Magyar Vörös-kereszt Egylet fiókja. Akkor már dusan szedte áldozatait a háboru, már akkor sok-sok sebesültünk volt, akiknek befogadására, elállítására nem voltak elegendők a hivatásos kórházak. Minden város, minden nagyobb község megmozdult akkor. Tudományok szentelt épületeink, gyermekeink neveléséhez, tanításához szükséges iskoláink képe pillanat alatt megváltozott. Magánosok, egyesületek, örömmel adták oda nélkülözhető termékeiket s azokba vonult be az apró méhraj, a tanuló serege, mert az iskola más, szentebb célra, kórháznak kellett. S az áldozatkészség, a szeretet, pillanatnyi gyorsasággal szerelte fel minden elképzelhető kényelemmel a sebesültek befogadására kész kórházakat.

Igy történt ez mindenütt, így történt ez nálunk is. Azóta perog az idő lassan, azóta eltelt másfél év, de a lelkesedés mindig a régi, az áldozatkészség fokozódott s kórházunk mégett egy dicsőséges év áll, telve jótékonyasággal, szeretettel, önfeláldozással s oly sok-sok hálaival a felgyógyult sebesült hősök szívében.

Folyó hó 5-én szerdán délután tartotta meg Vörös-kereszt kórházunk választmányi ülését, amelyen egy év történetéről számolt be az egylet titkára.

Jelentése a következő:

1915. évi jelentés.

A szeretet jegyében indult meg Kunszentmárton községben az Országos Magyar Vörös-kereszt Egylet nagy és jelentős törekvéseinek támogatása. Ennek első példája az 1914. év szeptember hó 14-én megalakult fiók egylet, majd 1914. év október 29-én már a hadvezetőség rendelkezésére bocsájtott kiegészítő kórház.

Ha visszatekintünk fiókegyletünk és kórházunknak egy és fél éves múltjára látjuk

azoknak fokozatos erősödését, fejlődését.

Megalakuláskor még csak kilencvenkilenc tag, már 1915. december 31-én százötvenegy tagja van a fiókegyletünknek.

A felállított kiegészítő kórház negyven ágyval lett felszerelve ma már nyolcvan sebesült harcost tud befogadni gondos ápolásra.

A sok közül e kivett két statisztikai adat fényes bizonyítéka a mindinkább kifejtett tevéységnek, a célt megértő lelkek munkájának, a nagy és vitéz küzdelmeket vívó sebesült katonák iránti szeretetnek.

Mi előtt fiókegyletünk és kiegészítő kórházunk 1915. évi működéséről beszámolnék meg kell emlékezni azokról, akiknek nevéhez fűződik a Magyar Országos Vörös-kereszt Egylet kunszentmártoni fiókegyletének és kórházának fejlődése.

Nagyságos és főtisztelendő Timon Zsigmond esperes-plebános, mint elnök az ő közismert nemes lelkének minden szeretetével a kezdet kezdetétől fogva a legnagyobb ambícióval fáradozik azon, hogy úgy fiókegyletünk tagjainak száma, valamint a kórház befogadó képessége minél több, illetve nagyobb legyen. A kórház vezetősége szeretettel és ragaszkodással veszi körül a szigorú s a legkisebb hibát észreévó elnöket és örömmel áll szolgálatára, támogatva nagy és nehéz munkájában. Az ő elnöksége és vezetése alatt erősödött, fejlődött kórházunk a mai nagyságára.

Dr. Nagy Ottó járásunk főszolgabiráját fiókegyletünk, ugyszintén kórházunk megalapításában nagy rész illeti. Az ő tevékenysége sokban hozzájárult ahhoz, hogy nagyobb-mérvű kórházat állíthattunk fel. Járás községei figyelmét felhívta az eszme nagyszerűségére. Felhívását tett követte, mert a községek tehetségükhez mérten jelentékeny összeget ajánlottak fel a kórház megalapításához.

Fazekas András községünk főjegyzője s a fiókegylet alelnöke szintén kivette részét a megalakulás és a kórház felállítás kezdet nehézségében. Agitálása viszhangra talált s sokakat megnyert a szép célra.

Mi sem természetesebb tehát, hogy ilyen támogatás mellett fiókegyletünk és kórházunk fénye csak nagyobb s eredményekben fokozatosan gazdagabb lehet.

Timon Zsigmond esperes-plebános elnök vezetése és közvetlen felügyelete alatt álló kórházunkban kezdettől fogva a rend, a tisztaság, az okszerű gazdálkodás, a vezetésben segédkező hölgyek és férfiak kölcsönös megértése és a serény munka honol.

Az 1914. évben mutatkozó surlódásokat az az év magába temette az egész 1915. év munkája a szeretet és a nemes cél minden-nél szentebb volta és tudatában fejlődött is be a maga ragyogó tisztaságában. Ez év alatt hihetetlen arányokban fejlődött a kórház. Befogadó képessége az előző évet tekintve kétszeresére emelkedett s innen az is, hogy 1915. évben négyszázkét sebesült és beteg katonát részesített gondos ápolásban a kórház, s ugyanígy hősnek adta vissza minden ember legfőbb kincsét, az egészséget. Tehát amint mondom 402 katonát volt ápolás és orvosi kezelés alatt 1915. évben.

A sebesültek és beteg katonák ápolása körül az ápolónők fejtenek ki szép és kitartó munkát. A kicsi, de lelkesedésben annál nagyobb csapat kezdettől fogva lelkiismeretesen és fáradságot nem ismerő munkát végez önzetlenül honleányi buzgalomból. Huszonnyolcan vannak ápolónők, akik kezdettől fogva szolgálatot teljesítenek.

A kórház ügyrendje a régi, amelyről már volt alkalmunk beszámolni az igen tisztelt közgyűlésnek.

A háztartáskörüli teendőket napbiztos hölgyek látják el. Schöber Alajosné, Szabó Ignácné, Fazekas Gáspárné és Kiss Péterné azok, akik kezdettől fogva egyforma kedvvel és lelkesedéssel fáradoznak a kórház érdekében.

Dicséret és elismerés illeti a nevezett négy nőt, akik még saját háztartásukat is mellőzve nagyon sok időt szentelnek a kórház ügyeinek.

A vezetőségnek főtörekvése volt és leend, hogy a katonai Parancsnokságok által kiegészítő kórházunkba utalt sebesült, illetve beteg

vallott a zombori tündérmalom háziasszonyára. A sarokban egy porlepet bölcso, rajta keresztülvetve az ő sáros köpenyege. Csupa zsirpecsét a puhafa asztal. Egy megszegett kenyér a széken, takaratlanul rajta a legyek ezrei. Az ablakban, cserépben rozmarin és mályva. Megfeketedett a rozmarin, sárgák, összezsugorodtak a mályva levelei. Régen elszáradhatott a gyökere mindkettőnek.

Szinte önkénytelenül kérdezte a belépő Andrástól:

- Marika nincs itthon?
- Régen volt...
- Hol van?
- Azt csak az Isten tudja...
- András! Maguk, akik olyan jól éltek, csak nem hagyták el egymást?
- Ő hagyott el engem...
- És a kis gyereket elvitte?

András arca fakóra vált, térdei remegtek s ajkai szederjesre váltak, amint hasztalanul küzdött, hogy hangot adjon. Sófálvi megrendülve nyomta le vállainál fogva egy székre.

- Ember! Mi történt?
- A... kis gyerek... Tetszett látni jövet a sirkeresztet? Legszérül van az Andriskáé.
- Hogy eshetet ez?

— Ugy, tekintetes uram, hogy mikor szíveségéből megjött a pecsétes irás és idejöttem örnek, ahogy megfogadtam, előbb megesküdtem Márikával. De attól kezdve mintha kicserélték volna az asszonyt. Vasárnaponként templomba járt, de nemcsak prédikáció kellett neki, hanem selyemrolytos nyakbavető. Egy darabig ennyiben maradt, de aztán restelte a csizmát, cipellő mellett neki. Az ingvállát azelőtt összeötölte maga, most varróhoz vitte. Módos rékli kellett, mint a többi örnének. Tizenégy rőf csipke is egyre.

A zombori malomban fél év alatt se eltűnt fel annyit, amennyibe az asszony itt léptenyomon az öltözetjét kerítette. Azelőtt olyan volt, mint a kezes galamb.

Most ha szót tettem a pocsékozásért, visszafeleselt:

— Kinek tartogatja a keresetét? Tán a második asszonyának?

— Bolond beszéd, Mária. Kell majd a gyereknek. Minek uradzol? Soh'se volt az jó. Én beérem veled egy szál ruhában is. Kinek cifrázod magadat?

— Kinek? Mindenki akinek szeme van. Mikor, ha most nem. Tán hetven éves koromban?

— No tudd meg Mária, én nem adok puccra több pénzt...

— Akkor adjik, ha kérek... Nem ad kend, majd ad más.

A kezem ökölbe szorult. Tudtam, mióta itt lakunk, nem egy ur vetett rá szemet. Pereltünk. A békesség ott maradt a zombori malomban.

Azon a napon is összezördültünk. Plajhászt kerestem a sublót fiókban s új ruhának való akadt a kezembe. Már nem is a ruhát bántam, csak az fojtogatott: hitelbe vette, vagy állott a szavának és... más adta a rávalót?

Faggattam az asszonyt. Nem vallott. Andriská künn játszott a ház előtt, ügyet se vetettünk rá. Egyszerre sikoltását hallom. Tekintetes uram, nem tudom, rontás vagy mi van velem... harangzugáson, hegedűszón keresztül hallom ezt a sikoltást. Megvallom, megvallom, tökrészegre is leittam már magamat, holott sohase voltam italos ember... mégis a fülemben volt.

Teljes sebességgel száguldott el előttünk egy mozdony, melyen a tekintetes felügyelő ur járja be a vonalat.

Andriská után nézek. Ott feküdt a vágányok közt... csak a teste... feje legurult a töltésről... ahogy a vonat kerekei leszelték. Összeszorított kis markában egy kis piros, szivalaku kavicsot találtam. Bizonyosan azt akarta a kis bolond kihozni a vágányok közül.

katonák, a legjobb orvosi kezelésben, ápolásban, ételmezésben részesüljenek és megtalálják a nélkülözött s hosszú időre elhagyott családi otthon melegét. A katonák katonai subordinatio alatt állanak, melynek eredménye a mindenkor megállapítható rend és fegyelem, s ennek legeklatásabb példája a Parancsnokságok elismerő nyilatkozatai.

Szeretettel vannak körülveve katonáink, úgy a kórház vezetősége, mint Kunszentmárton és környéke áldozatkész közönsége részéről. E megnyilvánuló szeretetnek nagyon sok tanujelét sorolhatnánk fel, de a sok közül csak a katonák karácsonyfáját emeljük ki.

A karácsonyfára, valamint az ajándékokra megindult a gyűjtés és ugyancsak erre a célra rendeztek egy műkedvelő színelőadást, ennek fényes sikere mellett tanuskodik, hogy az közkívánatra megismételtetett. Százakra rugott az összeg, mely e célra befolyt.

Karácsony estélyén a kórház igazgatóság szobájában ragyogó pompában díszlett a gyönyörű fa körülrakva a katonák ajándékaival. A szent estélyre a katonákon kívül is sokan jelentek meg. Megragadó kép. Egy nagy család, egy meleg családi otthon alakult át a kórház zord igazgatósági szobájába. Az ünnepély birhatatlanul megható volt.

Timon Zsigmond esperes-plebános magas szárnyolatu beszéde könnyekre fakasztotta úgy a sok viharon keresztül ment katonákat, mint a megjelent ünneplő közönséget. A katonák megkapták ajándékukat s megnyugvással tölthet el minden érző szívet a tudat, hogy nem volt egy sebesült hős sem, aki ez estélyen egy percre is nélkülözötte volna az otthon s annak örömeit.

Fiókegyletünk és kisegítő kórházunknak az elmúlt évben 53775 korona 94 fillér bevétel és 50153 korona 52 fillér kiadása volt. Így látszólag ez év végével 3691 korona 42 fillér volna a maradvány. Ez azonban valóságban nem így van. Kórházunkban az ökszerű gazdálkodás legfényesebb bizonyítéka az alább felsorolandó raktári készlet. A mindinkább emelkedő drágaság az egyes cikkekben beállott horribilis áremelkedés dacára is a katonák ételmezése az előirányzott napi tápdíjat sem haladja meg; jóllehet közismert dolog az, hogy kisegítő kórházunk-

A temetése után nem jött haza az asszony. Szolgál-e? Más emberrel állott össze? Vagy csak az Olt tudja, hol van...

Magam vagyok. Azelőtt én örültem a buzát, most engem öröl a bánat...

András feje mellére hanyatlott. Az asztalon könyöklő Sófálvai kezébe temette arcát. S e pillanatban mindkét férfi lelkében ugyanaz a képmérett fel.

A napfényben uszó, zakatoló zombori tündér malom, mely körül pirosbogyóju bokrok suttognak az ingecskében kockázó Andris-kának meséket.

És egyforma kin facsarta össze a két férfi szívet.

Azét is, aki boldogítani akart s azét is, akit boldoggá tett.

(Vége.)

ban az ételmezés olyan jó, melyet — bátran mondhatjuk — az ország egy kórháza sem produkált.

Kórházunk raktárában van: 100 mm. buza, 25 mm. tengeri, 300 liter disznózsír, 30 liter libazsír, 3 mm. köles, 4 mm. bab, 1 mm. borsó, 1 mm. szalonna, 4 hizott sertés, 30 db birka s még nagyon sok ételmisszer. E kimutatott adatokból is nyilvánvaló, hogy raktári készletünk nagy érték, hatalmas összegnek felel meg.

A kórház részére szóló természetbeni adományok csökkentek, ami természetes is, mert hiszen a mai nehéz viszonyok többé kevésbé mindenki megélhetését megrehezítik. Ez nem azt jelenti, hogy végleg megis szüntenek az adományok, mert vannak nagyon sokan, akik a nélkülözhetőket elhozzák a kórháznak, hogy azzal is lerójják sebesült katonáink iránt érzett meleg szeretetüket.

Az adakozók közül meg kell említenünk a „Papszász gazdaságot.” Kezdetől fogva a legnagyobb ajándékokat adta s még ma is elhalmozza raktárunkat. A legmesszebb menő kedvezményeket nyújtja a nevezett gazdaság. A sok természetbeni adomány mellett kiemelendő, hogy a kórház vagyonát képező állatokat díjtalanul tartja és ételmezi pusztáján, továbbá a tej szükséglettel a legminimalisabb áron látja el a kórházat.

Örömmel emlékezünk meg egy kunszentmártoni kisgazdáról, aki tehetségén felül is adakozott a kórháznak. Példaként állítjuk Kunszentmárton közönsége elé L. Gulyás János érparti kisgazdát, akinek nemes lelke, megértő szíve annyi mindent áldozott a sebesült hősöknek.

Kórházunkban az 1915. évben a kettőzött munka meghozta maga gyümölcsét. Kétszeresére emelkedett minden egy év leforgása alatt, aminél szebb eredményt kívánni sem lehet.

Isten áldása kísérje mindazokat, akik e nehéz és nagy munkában segítségére voltak a vezetőségnek.

S most amikor 1915. évi jelentésemet befejezem hő fohással fordulok a Hadak Urához, hogy di-sőségben uralkodó ősz királyunkat és hősi küzdelmeket vivó hadsegét védje minden bajtól; nyújtson segítséget, hogy e reánk nézve gazdag világháborút mielőbb sikeresen befejezhessük s engedje, hogy a várva várt béke anygala hamarosan hirdethesse az édes békét.

A jelentést őszinte lelkesedéssel vette tudomásul a választmány.

Itt már többé nem lehet helye szónak, mindennél ékeesebben beszél az évi jelentés. Sebesültjeink karácsonyi ajándékára részben az első műkedvelői előadás jövedelméből, részben pedig adakozás útján befolyt adományokról is megtörtént a hivatalos elszámolás. Ezek szerint ezen célra befolyt összesen 1024 korona 42 fillér. Ezen összegekről részletes elszámolást előző számainkban már adtunk. A bevétellel szemben, van okmányokkal igazolt kiadás, — mely nagyobb részben a sebesültek karácsonyi ajándékára fordított — 940 korona 61 fillér. Kézpénz maradvány tehát 83 korona 81 fillér. A második műkedvelői előadás — mely a Vörös kereszt kórház javára lett ismételve — fiztá jövedelme: 414 korona 90 fillér. Itt kiadás 167 korona 10 fillér merült fel s így tisztán maradt 147 korona 80 fillér.

Fazekas András főjegyző, Vörös kereszt egyleti alelnök indítványára a választmány elhatározta, hogy az összes, tehát 231 korona 61 fillér kézpénz maradványt a bolgár Vörös kereszt egylet javára fogja adományozni. A háboru tartama alatt úgy is sok adomány gyűjtésből kifolyó zaklatásnak van kitéve a község lakossága s miután az itt kinttetett maradvány összeg úgy is lakosságunk bőkezű adománya, így tartotta helyesen megoldottnak a dolgot főjegyzőnk s így a bolgár Vörös kereszt egyletnél mint községünk lakosságának adománya fog szerepelni a tekintélyes 231 korona 61 fillér összeg.

HIREK

Kunszentmárton, 1916. január 9.

— **Az új gyöngyösi plébános.** Török Kálmán prépost, volt gyöngyösi plébánosnak kanonokká történt kinevezése folytán megüresedett gyöngyösi plébániát december hó 24-én töltötte be választás útján a gyöngyösi képviselőtestület, mely alkalommal dr. Bozsik Pál egri teológiai tanárt választották meg a nagy jövedelmű plébániára.

— **Ujévi üdvözet megváltása.** A nagyon sok tekintetben kellemetlen, ujévi üdvözet kezdi divatját mulni s helyette nagyon üdvös, új divat lép előtérbe, emennek jótékony célra való megváltása. Jótékonyaságot gyakorolni ma ezer alkalommal kínálkozik, de valamennyi közül legszebb s legaktuálisabb, a sebesültek részére való adakozás. Nálunk az idei új év eljöttével négyen hódoltak a lelkes szép újításnak s ujévi üdvözet megváltása címén: Özv. Kádár Józsefné 25 koronát. Bozóky Álmos 20 koronát. Stukovszky Mihály 5 koronát és Cseuz Károly (Nagyvárad) 6 koronát adtak kórházunk részére.

— **Vörös-kereszt kórházunk** f. hó 5-én szerdán délután 4 órakor tartotta meg évi közgyűlését. A közgyűlés lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

— **Községi közgyűlés.** Községünk képviselőtestülete tegnap, január 8-án rendes közgyűlést tartott. A közgyűlés eredményéről a jövő vasárnap számolunk be.

— **Gazdáink figyelmébe.** A hadvezetőség felhívja a lakosságot, hogy széna, szalma és kukorica haj (fosztás) feleslegét f. hó 15-éig a II-od jegyzői hivatalban jelentse be, ahol azt előjegyezni fogják s a hadvezetőség azt saját céljára meg fogja venni.

— **Büntetés.** A járási főszolgabírószág Devánszki Lászlóné helybeli lakost 140 korona pénzbírság és 2 napi elzárásra ítélte azért, mert egy polgárot — aki a libának a maximális áron való eladására utasította — megsértette. Igazán rosszul esik az ilyen szomorú híreknek nyilvánosságra hozása, de tenni fogjuk ezt mégis minden adandó esetben azért, hogy végre belássa közönségünk, hogy a megszabott árakat betartani kell.

— **A Vörös-kereszt egylet** helyi kórházának vezetősége felkéri a tagokat, hogy a tagsági díjjakat 8 nap alatt befizetni sziveskedjenek.

— **A polgári olvasó egylet** ma délelőtt tartotta meg évi rendes alakuló közgyűlését. Az eredményt jövő számunkban közöljük.

— **A hadifoglyoknak tilos szeszes italt adni.** Felsőbb rendeletből kifolyólag az előljáróság utasította az összes vendéglősök, korcsmárosok és egyéb szeszes ital kimeréssel foglalkozókat, hogy a hadifoglyok részére bárminő szeszes italt kiadni tilos. Ez nem is lehet másként. Községünkben is tekintélyes számmal vannak orosz hadifoglyok, akik józan állapotban nagyon használható békés munkások, de ha a tulságos „vutki“ szeretet kielégítést nyernek náluk, tán még meg is vadulnának s megszeretett fogságukban elszokva a rend feltartó kancsukatól, Isten tudja milyen gonoszságokra, merényletekre vetemednének.

— **Sebesültjeink karácsony estélye.** Lélekemelő, megható szép ünnepegy folyt le sebesültjeink kórházában a szeretet ünnepeinek elő napján, karácsony estélyén. A szeretet adományaitól gyönyörűen feldíszített, ragyogó karácsonyfa alatt, gyülekeztek a kórházunkban ápolott sebesültek és a nagy számu érdeklődő közönség. Az ápolónők karácsonyi éneke nyitotta meg az ünnepegyt, melynek elhangzása után Timon Zsigmond esperes-plebános a vörös-kereszt kórház elnöke szívig ható, gyönyörű beszédet intézett a sebesültekhez. Beszéde oly tartalmas, oly szép, oly megható volt, hogy nem csak a sebesültek, de a közönség szeméből is kifacsarta a könnyet. Utánna egyik sebesült katona megköszönte a kórház vezetőségének irántuk tanusított szeretetét, mire elkövetkezett az ajándékok kiosztása. Minden sebesült igen értékes, hasznos ajándékokat kapott. Ugy az értékes ajándékok, mint a pazarul feldíszített óriási karácsonyfa költségeit, községünk lakosainak adakozása fedezte. Az ajándékok kiosztása után az ápolónők elénekelték a himnust, mire az ünnepegy véget ért.

— **Kitüntetett fiatal tüzer.** Kovács Béla helyi születésű kereskedő segéd aki a tüzérserghez van beosztva, a szerb harctéren szerzett érdemeiért a kis ezüst vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Gratulálunk a fiatal hősnek.

— **Adomány.** Mihály Gyula kadett aki 14 napi szabadságról, január hó elsején ment vissza a frontra, 20 koronát hagyott a plébániái hivatalban, azon kéréssel, hogy azt a plébánosunk, egy foglyul esett család-apa szegény sorsu családjának adja segítségképen.

A nemes szívű adományt Timon Zsigmond esperes-plebános Pálkás Pálné helyi lakosnak adta ki, kinek férje Prsmyslben hadifogságba került s itthon lévő 3 kis gyermekét és nyolcvan éves világtalan anyját, a családjánya maga tartja el keresetéből.

A nemes szívű adakozó ez uton is fogadja a szegény család hálás köszönetét.

— **Hősi halál.** Gulyás Antal népfelkelő a 2-ik görzi csatában hősi halált halt.

Kuna István és Karsai Farkas népfelkelők az 1915. évi szeptember hó 30-án vivott ütközetben eltűntek.

Kiss András pedig az északi harctéren 1915. évi január hó 19-én hadifogságba jutott.

— **Polgári iskolánkból.** F. hó 16-án délután fél 3 órakor a polgári iskola tanács-termében tartandó rendkívüli közgyűlésre az egyesület tagjai tisztelettel meghívotnak. A gyűlés tárgyai: 1. Németh Ilona segédtanítónőnek rendes tanítónővé előléptetése ügyében iskolaszéki előterjesztés. 2. Felmerülő indítványok. Kunszentmárton, 1916. január 8-án. Nagy Géza társulati elnök.

— **A Gazdasági takarékpénztárban ez évben is lehet koronás Hetibetétet váltani.**

— **Még vessünk őszi búzát.** Az őszi gabonavetéssel országszerte erősen elvagyunk maradva. A megfogyott igás és kézi-erőn kívül nagy mértékben hátráltatta a vetési munkálatokat a rendkívül kedvezőtlen, tulságos csapadékos időjárás, majd a korán bekövetkezett fagyos télies idő. Ez azonban nem lesz tartós, úgy hogy még jó ideig enyhébb időt remélhetünk. Tekintettel arra, hogy a kenyér gabona biztosítása egyik legfontosabb háborus érdekünk, minden erőnkkel, egymást kiegészítve is azon munkálkodjunk, hogy még vessünk őszi búzát, amikor csak lehet és amennyit csak tudunk. E hó folyamán elvetett buza még egyáltalában nem kockázatos s azért nemcsak közérdek, hanem saját jól felfogott érdekünk is, hogy még vessünk, hogy minél több őszi búzánk legyen. Ugyancsak fontos az is, hogy a tavassziak alá, amikor csak lehet, szántunk az egész tél folyamán, ha nem is esik olyan szántás, mint amilyenhez béke idején hozzá szoktunk, mert a téli fagy azt még helyre hozhatja, mindenesetre azonban jobban járunk, mintha tavasszal a sok szántatlan terület bevetését nem győzzük s az ország egy része parlagon marad. A kis gazdákat is igyekezzünk ezekről felvilágosítani és meggyőzni, mert azoknál különösen megrögzött szokás, hogy mihelyt télire fordul az idő, sutba dobják a talajművelő gépeket és eszközöket.

— **Az Est hetedik évfolyamba lépett január elsején.** Az idő gyors rohanásában is meg kell állanunk, hogy Az Est elmúlt hat esztendejére visszatekintsünk. Mert ez az idő fordulópontot, korszakot jelent a magyar hirlapírás történetében. Az Est megtízszerezte a magyar ujságolvasó közönség számát, rátanította az országot arra, hogy mit kell követelni egy jó ujságtól, hogy mit kell adni egy jó ujságnak. Az Est bebizonyította, hogy a magyar szó előtt nyitva van az egész világ, csak attól függ, hogy ez a szó mit mond, mit jelent be. Az Est hirei nemcsak Magyarországnak, de az egész világnak szólanak és Németország, Anglia, Amerika a világ minden ujságolvasó állama Az Est hirein keresztül jut pontos és megbízható értesülésekhez. Az Est világlap, de a magyarság lapja. Ez egyttal programja is. Azt akarja, hogy a magyarság haladásával, elismerésével legyen tele a világ, azt akarja, hogy a világ érdességeit, küzdelmeit, előretörését a magyar közönség

Az Est hasábjain keresztül tudja meg. Az Est tette azt, hogy a magyar hirlapíró ma otthonos minden ország minden fővárosában. Az Est tette azt, hogy minden nagy külföldi eseményről elsőnek számol be, hogy munkatársai elsőnek jelennek meg mindenütt. Az Est önérzetesebbé és függetlenebbé tette a magyar társadalmat, a kisember kezébe épen úgy, mint a vezető osztályba jó és becsületes, irodalmi nyelven megírott, nemes törekvésekkel teli ujságot adott és céltudatos munkával minden olvasóját részesévé tette Magyarországot életének. A hat év elteltével fejlődése útján nem állott meg, minden száma újabb bizonyítéka erejének és haladásának, bizonyítéka annak, hogy tovább is bátor küzdője, harcosa marad minden magyar eszmének. Aki olvasóink közül előfizetője akar lenni ennek az ujságnak, az kérje Az Est mutatványszámát a kiadóhivaltaltól (Budapest, VII., Erzsébet-körut 20.)

Wolf Dezső könyvnyomdájában egy ügyes fiu fizetés mellett

tanoncnak

felvétetik. — Értekezni lehet e lap nyomdájában.

Tábori posta

levélpapir borítékkal Legalkalmasabb levelezési mód a katonai szolgálatra bevonultakkal.

Kapható: **Wolf Dezső** papir- és írószerkereskedésében.

ORVOSOK

ajánlják, mint legelismertebb köhögés ellen szert a **KAISER-féle**

Mell-karamellákat

a Három fenyő védjeggyel.

Milliók használják

Köhögés

ellen: Rekedtség, elnyálkásodás, számarköhögés, katarus gégefájás stb. minden előforduló hűlés ellen.

6100 köszönő s hálalevél orvosoktól s magánosoktól igazolják a biztos eredményt.

Étvágygerjesztő és legízletesebb bombonok. Csomagonként 20 és 40 fillér, dobozonként 60 fillérért kapható Kunszentmártonban

LUKÁCS ANDOR és POPOVITS GÁBOR Tiszaföldváron Goldman Adolf gyógytárban és minden hazai gyógytárban.

ÚJ TEMETKEZÉSI VÁLLALAT!

Tisztelettel van szerencsém Kunszentmárton és vidéke nagybecsült közönségét értesíteni, hogy teljesen új temetkezési üzletemet **BELEZNAV ISTVÁN** ur házában (TITTEL KÁROLY ur szomszédságában) helyeztem el, ahol is a mai kornak megfelelő s a legkényesebb igényeket is kielégítő LEGUJABB és LEGDISZESEBB

TEMETKEZÉSI vállalatot

rendeztem be. Raktáron tartok: **érckoporsót, fakoporsót, szemfedeleket, sirkoszorukat** és a temetkezéshez szükséges legújabb diszes ravatalozási cikkeket.

Új üveg gyász kocsim

kivánatra minden temetkezésnél rendelkezésre áll a nagybecsült közönségnek.

Amidőn erről a nagyérdemű közönséget értesíteni bátorokodom, már ezuttal is kijelentem, hogy ugy olcsó árak tekintetében, mint a legpontosabb kiszolgálásról a nagyérdemű közönséget biztosítom.

Szives pártfogásukat kiváló tisztelettel kéri:

Várady Lajos

temetkezési vállalkozó.

Képes levelező-lapok nagy választékban.

Polgáriskolai tan-
könyvek, rajzesz-
közök és tanszerek
s általában minden-
féle iskolai cikkek
kaphatók.

Wolf Dezső
könyvnyomdája,
könyv-, papir- és írószer-
kereskedése
Kunszentmárton.

Mindenféle könyv-
nyomdai munkák a
legszebb kivitelben
gyorsan, pontosan
és kifogástalanul
készülnek.

Képes levelező-lapok nagy választékban.